

Malá knihovna a její místo v regionu

Oldřich Suchoradský

Malá vesnická knihovna má svůj regionální význam už samotnou svojí existencí. Scházejí se v ní čtenáři - sousedé, hovoří mezi sebou o svých denních starostech a radostech, čímž si je zároveň pomáhají řešit. A tak knihovna svým způsobem pomáhá rozvíjet život obcí, které jinak postupně vymírají. Po zrušení škol je zpravidla poslední místní fungující institucí. Svým návštěvníkům připomíná, že na ně jejich stát ještě tak docela nezapomněl.

Když jsem v roce 1970 přebíral funkci knihovníka v Mlýnci u Kopidlna, předání mezi mnou a panem řídícím Aloisem Koudelkou proběhlo během několika mála minut. Podali jsme si z ruky do ruky asi 400 knih, uložených ve dvou starých skříních. Zabalené v modrém balicím papíře, jak se tenkrát balily školní písanky. Když jsem si později znovu prošel přebraný inventář, překvapilo mě, kolik zajímavých knih se v předaném vzorku nacházelo. Byly mezi nimi tituly ze zrušené školní knihovny. Ty mne jako učitele zaujaly nejdříve. Pak několik knížek vízících se přímo k našemu kraji, k obcím Kopidlenska. Nešlo o příležitostné almanachy běžně vydávané k výročí obcí nebo sjezdům rodáků, ale byla mezi nimi sbírka místních pověstí nebo výpisy zajímavostí z kronik okolních vesnic. Zprvu jsem si myslel, že takové knížky budou v knihovně jen těžko hledat své čtenáře. Ale mýlil jsem se. Lidé je četli a po čase se k nim stále vraceli. S přílivem nových obyvatel – chalupářů - našly další čtenáře mezi nimi. Právě oni se chtěli dočíst o historii a zvláštěnostech kraje, který se pro ně stal dočasným a později pro některé dokonce druhým domovem. Na příkladu mlýnecké knihovny chci ukázat, že knihy obsahově zaměřené na místní zvláštnosti, zvyky, historii, přírodu, osobnosti zde narozené i dosud žijící jsou čtenářům blízké a drahé. Proto jsem tyto knihy ve svém fondu střežil a bránil je před přísným metrem revizí, které je chtěly vyřadit jako zastaralé. Byl jsem si vědom, že jsou to knihy nenahraditelné, které lety nezastarají a v každé době si najdou své zvědavé čtenáře.

K náplni půjčovního fondu i té nejmenší knihovny patří vedle knížek také regionální periodika. V poslední době snad každý městský, ale i obecní úřad vydává své místní „zpravodaje“. Někde každý měsíc, jinde v delších časových intervalech. Právě ony se stávají pestrým obrazem života obce a jejích obyvatel, jsou zdrojem aktuálních informací. A zdaleka nejen těch současných, ale i těch dávných, skoro zapomenutých. Z pera kronikářů, pamětníků a místních rodáků si lze přečíst cenné vzpomínky, někdy celé seriály článků z historie obce a jejího okolí. V Kopidlně máme zpravodaj - měsíčník Kopidlenské listy, který se téměř v každém z čísel věnuje rodákům Kopidlenska. Popisuje podrobně historii školy, kostela, mapuje minulost i současnost zájmových organizací – hasičů, včelařů, myslivců apod. Právě pro články z minulosti a živé informace ze současnosti jsou „Listy“ veřejností v Kopidlně a okolí oblíbené. Pošta nám přináší zajímavý čtvrtletník Listy starohradské kroniky, vydávaný Osvětovou besedou Ve Starých Hradech u Libáně, který předkládá zajímavé čtení z historie tohoto kulturního místa a je zároveň obrazem jeho bohaté kulturní současnosti. Čtenáři vítají, když se v knihovně objeví třeba jen náhodně dodaný regionální časopis z širšího okolí, jako je třeba Hořicko, Podzvíčinsko, Sobotka, Nová Paka, a samozřejmě také z centra regionu - Jičina.

Je pravda, že dnes je mnoho možností, jak spojovat lidi s vlastní minulostí a mezi sebou navzájem. Ani knihovnám v těch nejmenších obcích se nevyhýbá pokrok. Po internetu si prohlížíme katalogy profesionálních knihoven a nalézáme tam nejen hledané knížky svých čtenářů, ale i pochopení a podporu v tom, že se žádaná četba dostane rychle ke svému adresátovi. Stačí k tomu prosba e mailem a druhý den někdo z ochotných žádanou knížku přiveze až ke čtenáři. Region se tak neuvěřitelně zmenšuje. Nic by to nebylo platné, kdyby nebyla možná vzájemná domluva a podpora nás – knihovníků všech stupňů a typů knihoven. Tou nejbližší je pro nás z Mlýnce Městská knihovna v Kopidlně se vždy

ochotnou knihovnicí pí Jiřinou Pěničkovou. Osobně si cením skutečnosti, že malé knihovny v obcích neztratily kontakt s bývalou Okresní, dnes Městskou knihovnou v Jičíně, která převzala regionální funkce a vzorně je naplňuje. Komu vyjádřit dík, abych na jiné nezapomněl? Z několik desítek let trvajících zkušenosti nemohu vynechat paní ředitelku Lidmilu Košťálovou nebo její spolupracovníci a patronku vesnických knihovníků paní Danu Michlovou. Díky těmto a mnoha dalším mají knihovny na vesnici stále šanci přežít a sloužit svému účelu – být nejmenší kulturní buňkou i toho nejmenšího místa v regionu.

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz · knihovna@svkhk.cz
· <http://www.svkhk.cz>